

č. 3)

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Všeobecne k návrhu:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá Ministerstvo hospodárstva SR z dôvodu transpozície európskej legislatívy revidujúcej súčasné nastavenie vnútorného trhu s elektrinou v Európskej únii (ďalej len „EÚ“).

Predkladaný návrh zákona transponuje a implementuje požiadavky v oblasti reformy dizajnu vnútorného trhu s elektrinou, ktoré sú upravené najmä nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1747 z 13. júna 2024 o zlepšení koncepcie trhu s elektrinou (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2024/1747“) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1711 z 13. júna 2024 o zlepšení koncepcie trhu s elektrinou v Únii (ďalej len smernica (EÚ) 2024/1711).

Trendy v oblasti redizajnu vnútorného trhu s elektrinou zahŕňajú o. i. efektívne dosahovanie cieľov energetickej únie a cieľa dosiahnuť klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050, integráciu nových prvkov sústavy a účastníkov trhu s elektrinou. Nariadenie (EÚ) 2024/1747 bolo prijaté v júni 2024 a od 16. júla 2024 (20 deň po dni uverejnenia v Úradnom vestníku EÚ) je účinné a priamo uplatniteľné. Smernica (EÚ) 2024/1711 bola tiež prijatá v júni 2024 a nadobudla účinnosť 16. júla 2024. Transpozícia do národného práva musí byť v súlade s čl. 3 smernice vykonaná do 17. januára 2025 (s výnimkou niektorých ustanovení týkajúcich sa zmien smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ, ktoré musia byť transponované do 17. júla 2026).

Ďalším legislatívnym aktom, ktorým sa čiastočne zaoberá predkladaná transpozícia do slovenskej legislatívy, je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 z 18. októbra 2023, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652. Predkladaný návrh zákona tiež predstavuje čiastočnú transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES. Čiastočná transpozícia je zameraná najmä na úpravu certifikácie prevádzkovateľa vodíkovej prepravnej siete a úpravu pravidiel fungovania vnútorného trhu s vodíkom.

Dôvodom pre čiastočnú transpozíciu je potreba skoršej transpozície ustanovení smernice týkajúcich sa procesu certifikácie. Táto potreba vzniká z dôvodu nastavenia lehôt a časových míľnikov, ktoré upravuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1789 z 13. júna 2024 o vnútornom trhu s obnoviteľným plynom, zemným plynom a vodíkom. Predkladaný návrh zákona je v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy.

Stanovisko AZZZ SR:

AZZZ SR mala v medzirezortnom pripomienkovom konaní k predmetnému materiálu viacero zásadných pripomienok. V rámci konštruktívnej diskusie na rozporovom konaní sa k mnohým podarilo odstrániť rozpor. Napriek uvedenému sa pri niektorých zásadných pripomienkach rozpor odstrániť nepodarilo a k návrhu tak zasielame nasledovné pripomienky:

Čl. IV., novelizačný bod 33

Navrhujeme zachovať hodnotu stropu pre biopalivá a plynne palivá z biomasy podľa prílohy č. 1 časť B vo výške 1, 76% a zdôrazniť, že sa jedná o hodnotu pred jej dvojnásobným započítaním. Novelizačný bod 33 navrhujeme upraviť nasledovne:

V § 14 ods. 9 pís. b) znie:

b. biopalív a plyných palív z biomasy podľa prílohy č. 1 časti B., najviac však do výšky 1,76% z celkového energetického obsahu motorovej nafty a motorového benzínu, stlačeného zemného plynu a skvapalneného zemného plynu uvedeného na trh, pred ich dvojnásobným započítaním

Odôvodnenie:

Cieľom pripomienky je explicitne v zákone vyjadriť, že limit 1,76% sa aplikuje na energiu z biopalív z biomasy podľa prílohy č. 1 časti B. pred jej zdvojnásobením. Okrem toho navrhujeme ponechanie pôvodnej hodnoty stropu vo výške 1,76 % pre biopalivá a plynne palivá z biomasy podľa prílohy č. 1 časti B, nakoľko akékoľvek jeho zvýšenie považujeme v súčasnosti za neopodstatnené z dôvodu nedostupnosti surovín pre výrobu plyných palív zo surovín uvedených v prílohe č. 1 časti B. Pri posudzovaní plnenia celkového podielu OZE v doprave Európska Komisia nezohľadňuje obnoviteľnú energiu pochádzajúcu z obnoviteľných palív nad stanovený strop podľa smernice Z hľadiska reportovania množstva OZE energie v doprave v rámci Eurostatu (SHARES2023) možno uviesť, že plnenie OZE energie nad platné capy (1G biopalivá a IX-B biopalivá) sa nezapočítava do podielu OZE energie (čítateľ), avšak započítava sa ako fosílna energia, ktorá navyšuje celkové množstvo energie spotrebovanej v doprave (menovateľ). Inak povedané, akákoľvek energia dodaná nad schválené limity v smernici sa započítava ako fosílna a preto má skôr negatívny dopad na vykazovanie plnenia na úrovni členského štátu.

Aktuálne nie sú k dispozícii jasné pravidlá pre certifikáciu nových surovín z prílohy č. 1 časti B, ktorý bol rozšírený o plodiny pestované na veľmi znehodnotenej pôde a dočasné plodiny, ako sú medziplodiny a krycie plodiny a ktoré by mohli v budúcnosti slúžiť ako vhodná surovina pre výrobu biopalív a plyných palív. Na základe vyššie uvedeného máme za to, že navýšenie hodnoty stropu by malo nastať v prípade preukázateľne vyššej dostupnosti surovín, resp. možnosti ich certifikácie a uznania ich dostupnosti aj z hľadiska Európskej Komisie, tak ako je správne uvedené v navrhovanom znení v § 14a odsek 13. Zvýšenie stropu v súčasnosti preto považujeme za predčasné a malo by byť previazané so súhlasom Európskej Komisie.

Čl. IV., novelizačný bod 69

Novelizačný bod 69 navrhujeme vypustiť.

Odôvodnenie:

Nesúhlasíme s vypustením ods. 4 z § 14i. Odobratie možnosti preukazovať kritériá trvalej udržateľnosti vyhlásením pestovateľa zásadným spôsobom skomplikuje súčasnú prax pri výrobe bioplynu z poľnohospodárskych plodín (napr. siláž) a následnej spotreby bioplynu na výrobu elektriny a tepla. Zrušenie tejto možnosti vytvorí ďalšie byrokratické povinnosti pre dodávateľov vstupných materiálov do bioplynových staníc.

Čl.II. ZoRSO 250/2012, § 12, ods. 7.

Navrhujeme, aby sa ustanovenie zmenilo nasledovne:

„Pri určení spôsobu vykonania cenovej regulácie podľa odseku 1 úrad určí pre koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do prenosovej sústavy individuálnu sadzbu tarify za prevádzkovanie systému vo výške nie vyššej ako 5% zo základnej sadzby tarify za prevádzkovanie systému, ktorých

- a) spotreba elektriny je najmenej 1 GWh,
- b) kód podniku podľa štatistickej klasifikácie *ekonomických činností*⁽²²⁾ je uvedený v zozname podľa prílohy č. 2,
- c) elektroenergetická náročnosť podniku je najmenej vo výške podľa § 40 ods. 1 písm. o).“

Odôvodnenie:

V záujme zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti a konkurencieschopnosti energeticky náročných podnikov pripojených do prenosovej sústavy je nevyhnutné, aby regulačný rámec (ZoR) garantoval nielen stabilné a predvídateľné ceny, ale aj vytváral konkurenčné cenové podmienky v porovnaní s inými krajinami EÚ.

Právna istota v cenovej regulácii je totiž kľúčová pre dlhodobé plánovanie výroby a investícií, čo umožňuje podnikom prijímať dôležité strategické rozhodnutia. Zároveň je potrebné chrániť energeticky náročné podniky pred nepredvídateľnými a bezprecedentnými trhovými situáciami, aby sa zabezpečilo ich dlhodobé a stabilné fungovanie.

Viazanie iTPS na podniky, ktoré sú priamo pripojené do prenosovej sústavy a ktoré spĺňajú kritériá podnikania v zozname činností podľa príslušných NACE kódov sleduje rovnaké ciele ako iTSS, teda podporu energeticky náročných podnikov s významným hospodárskym prínosom pre Slovensko a ich zvýhodnenie za účelom dosiahnutia konkurencieschopnosti v EÚ, ale aj vo svete.

Garancia výšky iTPS vo výške 5 % zo základnej sadzby tarify za prevádzkovanie systému nepredstavuje žiadny nový zásah do súčasnej legislatívy, nakoľko ide len o „preklopenie“ súčasného znenia § 8 ods. 1 Cenovej vyhlášky. Účelom je poskytnúť pre energeticky náročné podniky záruku (t.j. posilniť právnu istotu), že aj pri akýchkoľvek ďalších zmenách cenovej vyhlášky a prístupu k iTPS budú tieto subjekty platiť naďalej iTPS najviac vo výške 5% zo základnej sadzby tarify za prevádzkovanie systému.

Čl.II. ZoRSO 250/2012, § 40 ods. 1 písm. o) a § 47.

Navrhujeme, aby sa doplnila príloha č. 2 do ZoR:

Doterajšia príloha sa označuje ako príloha č. 1 a dopĺňa sa príloha č. 2, ktorá vrátane nadpisu znie

Kód NACE	Opis
2013	Výroba ostatných základných anorganických chemikálií
2015	Výroba priemyselných hnojív a dusíkatých zlúčenín
2016	Výroba plastov v primárnej forme
2410	Výroba surového železa a ocele a ferozliatin
2420	Výroba rúr, rúrok, dutých profilov a súvisiaceho príslušenstva z ocele
2442	Výroba hliníka
1920	Výroba rafinovaných ropných produktov

Odôvodnenie:

Ide o zosúladenie NACE kódov, ktoré boli uvedené aj v Cenovej vyhláške a niektoré v nariadení vlády 21/2019, čím sa odstráni nelogické diferencovanie medzi podnikmi pripojenými do prenosovej sústavy – niektoré mohli platiť zvýhodnenú efektívnu sadzbu do NjĽ, zatiaľ čo iné nie, hoci obe skupiny by mohli patriť medzi energeticky náročné podniky s nárokom na iTPS.

Pripomienka k: § 40 ods. 1 písm. o) a § 47 ZoR

Text pripomienky:

Navrhujeme, aby sa zmenil § 40 ods. 1 písm. o) ZoR nasledovne:

„výšku elektroenergetickej náročnosti podniku podľa § 12 ods.7 písm. c) a rozsah a štruktúru správy podľa §12 ods. 8,“

Navrhujeme, aby sa v § 47 doplnil nový bod 7, ktorý znie nasledovne:

Príloha č. 3 vyhlášky č. 154/2024 Z. z. Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike.

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava má legislatívno-technický charakter v súvislosti so zosúladením NACE kódov v novej prílohe č. 2 ZoR a zrušením prílohy č. 3 v Cenovej vyhláške.

Čl. II ZoRSO 250/2012, § 12,

Navrhujeme v ust. § 12 za odsek 10 doplniť nový odsek 11 (doterajšie odseky 11 a 12 sa prečísľujú), ktorý znie:

„Na účely platby za prístup do prenosovej sústavy sa dohodnutá rezervovaná kapacita odberného miesta koncového odberateľa pripojeného priamo do prenosovej sústavy považuje hodnota skutočne nameraného mesačného maxima štvrthodinového činného výkonu v mesiaci, za ktorý sa platba za prístup uhrádza, najviac však vo výške kapacity pripojenia dohodnutej v zmluve o pripojení.“

Odôvodnenie:

Súčasný mechanizmus platby za prístup do prenosovej sústavy nereflektuje aktuálnu volatilitu trhu spôsobenú geopolitickou neistotou a vojnovým konfliktom na Ukrajine. Keďže spôsob výpočtu vychádza z historicky vyššej výroby, nezohľadňuje (súčasnú) reálne vyťaženie podnikov, čo vedie k neprimerane vysokým platbám za prístup. Súčasný systém negatívne ovplyvňuje plánovanie výroby, investičné rozhodnutia a cashflow energeticky náročných podnikov, čo v konečnom dôsledku konkurencieschopnosť týchto podnikov. Platba za prístup by mala vychádzať z reálnych nameraných hodnôt, čím sa dosiahne férovejší a predvídateľnejší systém, ktorý zohľadní skutočné trhové podmienky.

Čl. II ZoRSO 250/2012, § 12, ods. 6.

Navrhujeme, aby sa ustanovenie zmenilo nasledovne:

„Pri určení spôsobu vykonania cenovej regulácie podľa odseku 1 úrad určí pre koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do prenosovej sústavy, ktorí vykonávajú činnosti podľa prílohy č. 2 a súčasne pomernou odchýlkou subjektu zúčtovania menšou ako 0,025, individuálnu sadzbu tarify za systémové služby vo výške nie vyššej ako 5% zo základnej sadzby tarify za systémové služby; pomernou odchýlkou subjektu zúčtovania sa rozumie odchýlka určená ako podiel hodnoty priemeru absolútnych hodnôt hodinovej odchýlky subjektu zúčtovania a vyššia hodnota z priemeru absolútnych hodnôt dohodnutých odberov a priemeru absolútnych hodnôt dohodnutých dodávok z registrovaného denného diagramu za obdobie predchádzajúcich štyroch mesiacov.“

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie, ktoré stanovuje individuálnu sadzbu tarify za systémové služby (iTSS) vo výške maximálne 5 % zo základnej sadzby, predstavuje len preklopenie súčasnej legislatívy (Cenová vyhláška). Tento prístup je zameraný najmä na posilnenie garancie a právnej istoty pre energeticky náročné podniky pripojené do prenosovej sústavy, čo je kľúčové pre ich stabilitu a udržiateľnosť.

Navrhovaná zmena sleduje aj vytvorenie jednotného rámca pre iTPS/iTSS pre energeticky náročné podniky, ktoré spĺňajú kritériá podnikania v zozname činností podľa príslušných NACE kódov. Toto zosúladenie iTPS/iTSS nielen zvyšuje právnu istotu, ale zároveň umožňuje lepšie plánovanie výroby a investičných nákladov, čo je pre energeticky náročný priemysel rozhodujúce.

Skúsenosti z predchádzajúcich trhových kríz ukázali, že doterajší model výpočtu iTSS nezohľadňuje dostatočne volatilitu trhu ani okolnosti, ktoré môžu významne ovplyvniť výrobu v podnikoch. Energeticky náročné podniky boli v minulosti viackrát nútené vypnúť alebo výrazne znížiť výrobu. Prijatie tohto opatrenia je preto krokom k mitigácii trhovej volatility – znižuje riziko, že náhle zmeny na trhu by mohli viesť k strate iTSS.

Cieľom tohto opatrenia zabezpečiť stabilitu a konkurencieschopnosť energeticky náročných podnikov, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu v priemyselnej výrobe. Posilnením garancie iTSS prostredníctvom stropu na 5 % zo základnej sadzby sa podporí dôvera podnikov v plánovanie nákladov a výroby aj v čase zvýšenej trhovej volatility, zabezpečí udržiateľnosť výroby, ochranu pracovných miest a ich konkurencieschopnosť s podobnými subjektmi v zahraničí, ktoré majú výhodnejšie ceny elektriny.

„Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 105 (v novom vlastnom materiáli bod 114)

V bode 105 písmene an) sa na konci dopĺňajú slová „a pred jej predložením úradu ju verejne konzultovať“

**Asociácia
zamestnávateľských
zväzov a združení
Slovenskej republiky**

Odôvodnenie:

Táto pripomienka (pripomienka AZZZ č. 145) bola vyhodnotená ako akceptovaná vo vyhodnotení RK zo strany MH SR, avšak zároveň nie je zreflektovaná vo vlastnom materiáli, teda máme za to, že rozpor k pripomienke trvá. V novom vlastnom materiáli to už nie je bod 105 ale 114.

Za účelom transparentnosti a včasnosti komunikácie o výsledkoch hodnotenia potrieb flexibility na národnej úrovni za účelom včasného návrhu prípadných opatrení, by bolo vhodné zorganizovať verejnú konzultáciu pred jej predložením úradu v súlade s osobitným predpisom.“

Záver:

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie až po zapracovaní uvedených pripomienok.